

Plime ponoći

Deo prvi

PRIPOVEST IZ MALAŠKE KNJIGE PALIH

STIVEN
ERIKSON

Preveo
Dejan Kuprešanin

■ Laguna ■

Naslov originala

Steven Erikson

MIDNIGHT TIDES

A Tale of the Malazan Book of the Fallen

Copyright © Steven Erikson 2004

First published as *Midnight Tides* by Transworld Publishers.

Mape: Nil Gouver

Ilustracije korica: Stiv Stoun

Translation copyright © 2016 za srpsko izdanje, LAGUNA

Kupovinom knjige sa FSC oznakom pomažete razvoj projekta odgovornog korišćenja šumskih resursa širom sveta.

NC-COC-016937, NC-CW-016937, FSC-C007782

© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

Za Kristofera Poroznija

Sadržaj

Mape	viii
Dramatis Personae	xi
Prolog	1
Prva knjiga – Smrznuta krv	17
Druga knjiga – Podvizi dana	201
Glosar	425
Izjave zahvalnosti	433

 Tistedurska sela

 Utvrđenja

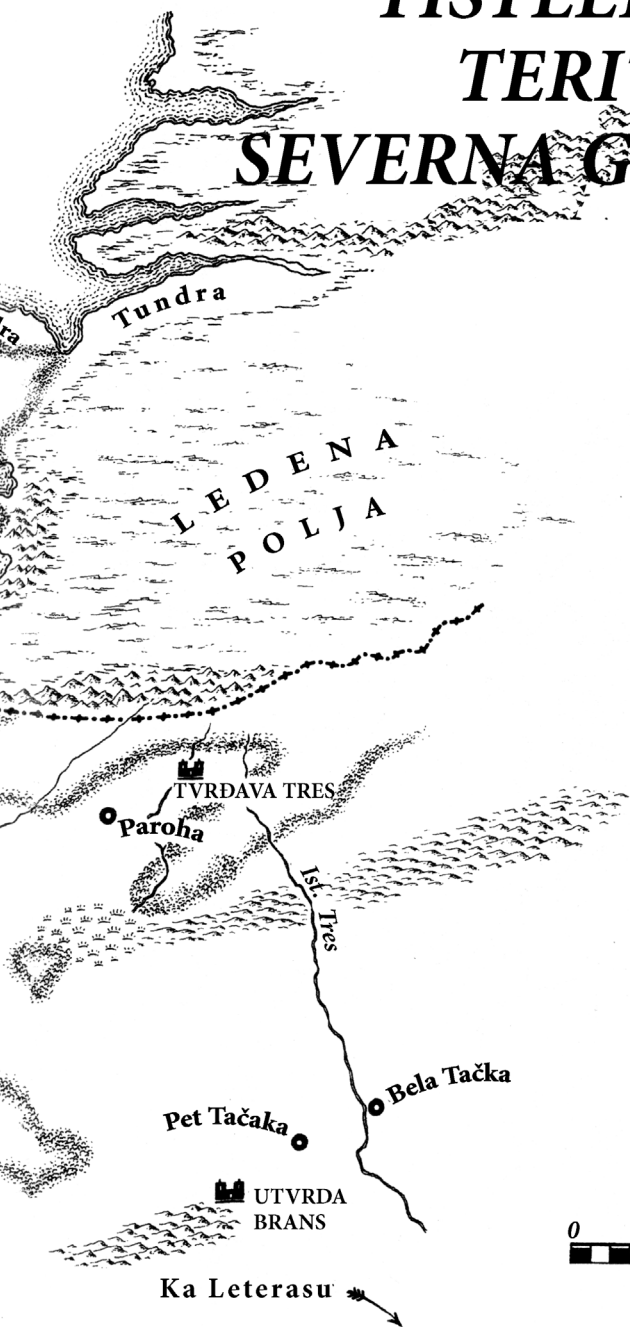
 Gradovi

 Tistedurska plemena

 Granica

TISTEEDURSKA TERITORIJA i SEVERNA GRANICA LETERA

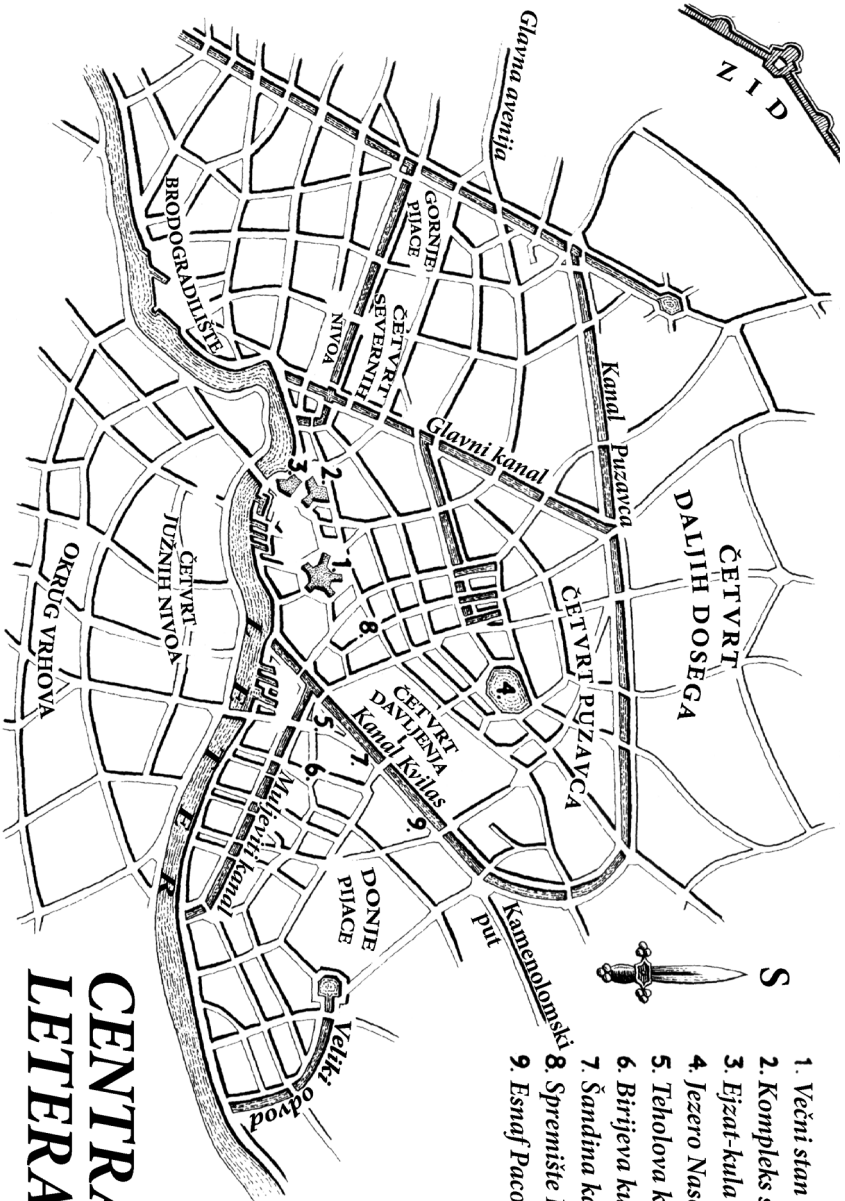

S

0 50 100 150

lige

1. Večni stan
2. Kompleks stare palače
3. Ežzat-kula
4. Jezero Nasel
5. Teholova kuća
6. Brižjeva kuća
7. Šandina kancelarija
8. Spremište Dažbinarnice
9. Etnaš Pacolovaca

CENTRALNI LETERAS

DRAMATIS PERSONAE

Tiste Eduri

Tomad Sengar, patrijarh porodice Sengar

Urut, matrijarh porodice Sengar

Strah Sengar, najstariji sin, gospodar oružja svih plemena

Trul Sengar, drugi sin

Binadas Sengar, treći sin

Rulad Sengar, četvrti i najmlađi sin

Majen, Strahova verenica

Hanan Mosag, kralj veštac Saveza šest plemena

Teradas Bun, najstariji sin porodice Bun

Midik Bun, drugi sin

Badar, neokrvavljeni

Retal, ratnik

Kanart, ratnik

Čoram Irard, neokrvavljeni

Kolb Harat, neokrvavljeni

Matra Brit, neokrvavljeni

Leterijski robovi među Tiste Edurima

Udin

Perjana Veštica

Hulad

Virik

Leteriji

U palati

Ezgara Diskanar, kralj Leterija

Džanal, kraljica Leterija

Kvilas Diskanar, princ i prestolonaslednik

Unutal Hebaz, preda (komandant) leterijske vojske

Bris Bedikt, finad (kapetan) i kraljev zatočnik, najmlađi od braće Bedikta

Moroh Nevat, finad i telohranitelj princa Kvilasa Diskanara

Kuru Kuan, seda (čarobnjak) kraljev

Nisal, kraljeva prva konkubina

Turudal Brizad, kraljičin prvi družbenik

Nifadas, prvi evnuh

Gerun Eberikt, finad u kraljevskoj gardi

Triban Gnol, kancelar

Laerdas, mag u prinčevoj sviti

Na severu

Buruk Bledi, trgovac na severu

Seren Pedak, posrednica za Buruka Bledog

Hal Bedikt, čuvar na severu, najstariji od braće Bedikta

Nekal Bara, čarobnica

Arahatan, mag

Enediktal, mag

Jan Tovis (Sumrak), atri-preda u Fent Dosegu

U Leterasu

Tehol Bedikt, građanin prestonice, srednji od braće Bedikta

Hedžun, radi za Tehola

Risarh, radi za Tehola

Šand, radi za Tehola

Čalas, stražar

Biri, trgovac

Huldo, vlasnik gostionice

Bag, Teholov sluga

Jublala Pang, zločinac

Harlest, čuvar imanja

Ormlj, čuveni pacolovac

Raket, glavna istražiteljka, Esnaf pacolovaca

Bubird, Esnaf pacolovaca

Odsjaj, Esnaf pacolovaca

Rubin, Esnaf pacolovaca

Oniks, Esnaf pacolovaca

Iskrica, Esnaf pacolovaca

Lončica, dete

Šurk Elali, kradljivica

Seluš, pogrebna umetnica

Paderant, njen pomoćnik

Urul, glavni poslužitelj kod Hulda

Inčers, građanin

Hulbat, građanin

Turbli, građanin

Un, polukrvni siromah

Delisp, matrona Hramskog bordela

Prist, baštovan

Ral Snagator, zločinac

Zelen Prasac, ozloglašeni mag iz starine

Ostali

Vital, mekroski kovač

Dama, naht

Ljuska, naht

Cvičko, naht

Onaj unutra

Silkas Ruina, tisteandijski elejnt samuzeti

Skabandari Krvooki, tisteedurski elejnt samuzeti

Gotos, Džagut

Rud Elali, dete

Gvozden Šipka, vojnik

Korlo, mag

Merica, vojnik

Ulšun Pral, Imas

Prolog

Prvi dani od Razaranja Emurlana
Edurska invazija, doba Skabandarija Krvookog
Vreme drevnih bogova

Iz uskovitlanih oblaka punih dima lila je krv. Crni je dim kuljao iz vatrom ovenčane poslednje od nebeskih tvrđava koje su predale nebo. U svom neravnomernom poniranju zaorale su zemlju, te bi konačno pale i raspale se uz gromoglasno odjekivanje, rasipajući pritom kamenje umrljano crvenim po hrpama leševa što su prekrile tlo od jednog ruba obzorja do drugog.

Veliki gradovi nalik košnicama postali su gomila krša posutog pepelom, a ogromni oblaci što su se nakon uništenja nad svakim uzdizali uvis – oblaci puni otpadaka i iskidanog mesa i krvi – kovitali su se u stihiji opadajuće vreline i širili su se ne bi li ispunili čitavo nebo.

Usred satrvenih armija osvajačke legije su se ponovo okupljale na središnjoj ravnici, koju su većim delom prekrivale savršeno spojene kamene ploče – gde udari nebeskih tvrđava nisu zaorali duboke brazde – uprkos tome što su postrojavanje ometali bezbrojni leševi poraženih. Kao i iscrpljenost. Legije su pripadale dvema međusobno udaljenim vojskama, saveznicima u ovom ratu, i bilo je očigledno da je jedna dobrano bolje prošla od druge.

Krvava izmaglica je obujmila Skabandarijeva široka krila boje gvožđa dok je lebdeo dole kroz uzburkane oblake, trepćući membranama kako bi razbistrio svoje ledenoplave zmajske oči. Okrenuvši se postrance prilikom sletanja, zmaj nakrivi glavu kako bi pogledom prešao po svojoj pobedonosnoj deci. Sive zastave tisteedurskih legija ćudljivo su se vijorile nad ratnicima što su se okupljali, te Skabandari proceni da je preostalo najmanje osamnaest hiljada njegovih sunarodnika seni. Uprkos tome, ove noći će biti žalosti u šatorima Prvog iskrcavanja. Dan je započeo sa preko dvesta hiljada Tiste Edura što su marširali po ravnicima. Pa ipak... bilo je to dovoljno.

Tiste Eduri su se sukobili sa istočnim bokom vojske K'čejn Š'mala, a pre samog napada su odrešili razarajuće čarolije. Neprijatelj se rasporedio u formacije protiv čeonog napada, te se pokazao kao kobno spor u okretanju kako bi odbio navalu na boku. Poput bodeža su se edurske legije probile do samog srca vojske.

Kad se primakao, Skabandari zapazi pod sobom tu i tamo raštrkane ponoćno crne barjake Tiste Andija. Ostalo je oko hiljadu ratnika, možda i manje. Ovi izubijani saveznici već nisu mogli sa sigurnošću da se diče pobedom. Sukobili su se s K'el lovcima, elitnim armijama triju Matrona s kojima su one bile u krvnom srodstvu. Četiri stotine hiljada Tiste Andija protiv šezdeset hiljada Lovaca. Dodatne čete združenih snaga Andija i Edura napale su nebeske tvrđave, ali one su znale da će svi odreda poginuti. Njihova žrtva se pokazala kao odsudna za današnju pobjedu, jer su nebeske tvrđave bile sprečene da pomognu vojsci u ravnicima. Sami po sebi ovi napadi na četiri nebeske tvrđave imali su jedva primetan uticaj, uprkos tome što je Kratkorepih bilo malo – njihova žestina je bila razarajuća – ali krvlju Tiste kupljeno je dovoljno vremena da Skabandari i njegov saveznik samuzeti zmaj nagrnu na lebdeće tvrđave i odreše na njih bogaze Starvald Demelajn i Kurald Emurlan i Galejn. Zmaj je jezdio dole gde je pretumbana planina leševa

K'čejn Š'mala označila poslednje uporište jedne od Matrona. Kurald Emurlan je satro braniocce pa su divlje senke i dalje letele okolo po padinama nalik kakvim utvarama. Skabandari je raširio krila, zahvativši sparnog vazduha, nakon čega je sleteo na vrh gomile gušterskih tela.

Tren kasnije se premetnuo u svoje tisteedursko obličje. Kože boje gvožđa, nevezane duge sive kose, usukanog lica s prodornim zbijenim očima. Široka, nadole okrenuta usta nisu krasile bore smejanja. Preko visokog glatkog čela poprečno se spuštao jasnobeli ožiljak naspram zagasite kože. Nosio je kožni preplet remenja s njegovim dvoručnim mačem, niz dugih noževa za pojasom, a s ramena mu je visio krljušni plašt – od kože Matrone, još toliko sveže da se presijavala prirodnim uljima.

Stajao je tako visok, isprskan krvlju, dok je posmatrao legije kako se okupljaju. Edurski oficiri su ga pogledali pa se onda dali u raspoređivanje jedinica.

Skabandari se tad okrenu ka severozapadu, začkiljivši ka nabujalim oblacima. Tren kasnije je odande izleteo ogroman, poput kosti beo zmaj – svakako veći od Skabandarija u zmajskom obličju. Takođe je bio umrljan krvlju... a veći deo toga je bila upravo njegova, jer se Silkas Ruina borio rame uz rame sa svojim narodom Andija protiv K'el lovaca.

Skabandari je posmatrao kako se njegov saveznik približava i povukao se koji korak tek kad je ogromni zmaj sleteo navrh brda i potom se brzo preobrazio. Od tisteedurskog samuzetog bio je viši za glavu, a možda i više, ali užasno mršav s mišićima poput zategnutih konopaca pod glatkom, skoro providnom kožom. Kandže nekakve grabljivice presijavale su se u ratnikovoj bujnoj i dugoj beloj kosi. Crvenilo njegovih očiju bilo je maltene grozničavo, koliko je sijalo. Silkas Ruina je bio izranavljen – zaseci mačeva su mu se tiskali svud po telu. Većinom mu je gornji deo oklopa prosto otpao i otkrio plavozelene vene i arterije što prate razgranate putanje pod tankom ćosavom kožom na grudima. Noge su mu bile klizave od krvi, kao i ruke.

Dvoje korice na njegovim kukovima ostadoše prazne – slomio je oba oružja, uprkos svim činima utkanim u njih. Njegov boj je bio borba očajnika.

Skabandari je u pozdrav pognuo glavu. „Silkase Ruino, brate moj po duhu. Najvajniji od saveznika svijuu. Pogledaj ravnicu – izvojevali smo pobjedu.“

Bledo lice Tiste Andija iskrivi se mrštenjem.

„Moje legije su kasno došle da pomognu tvojima“, reče Skabandari. „I zato mi se srce slama zbog tvog gubitka. Pa ipak, kapija je sad naša, nije li tako? Prolaz u ovaj svet pripao je nama, i svet sâm se pred nama prostire... da ga pljačkamo, da našim narodima stvorimo vredna carstva.“

Dugoprste krvave ruke Ruine trgoše se i on se okrenu ka ravnici pod njima. Edurske legije su se prestrojile u nepravilni prsten oko preživelih Andija. „Smrt kalja vazduh“, zareža Silkas Ruina. „Jedva ga mogu udahnuti da se makar oglašim.“

„Kasnije će biti vremena za nove planove“, reče Skabandari.

„Moj narod je pobijen. Sad nas okružujete, ali ste previše okasnili sa zaštitom.“

„Shvati to, onda, simbolički, brate. Na ovom svetu ima drugih Tiste Andija – i sam si to rekao. Samo treba da nađete taj prvi talas i povratičete snagu. Štaviše, doći će i drugi. I tvojih i mojih sunarodnika, i nadoknaditi nam poraze naše.“

Silkas Ruina se još više namrgodi. „Današnja pobjeda je gorak ishod.“

„K'čejn Š'mali nisu istrebljeni – ovo vrlo dobro znamo. Videli smo mnogo mrtvih gradova. Sad je jedino Zorje preostalo, a ono je na dalekom kontinentu, gde Kratkorepi već sad raskidaju svoje lance u krvavoj pobuni. Neprijatelj u zavadi brzo biva poražen, prijatelju moj. Ko još u ovome svetu ima moć da nam se suprotstavi? Džaguti? Raštrkani su i premalo ih ima. Imasi? Šta može kameno oružje protiv našeg čelika?“ Na tren je ućutao, pa nastavio: „Forkrul Asejli izgleda da nisu radi nama da presuđuju. I u svakom slučaju, svake godine ih je sve

manje i manje. Ne, prijatelju, nakon današnje pobeđe ovaj svet nam se pred nogama pruža. Ovde nećete morati da brinete zbog građanskog rata što mori Kurald Galejn. A ja i moji sledbenici pobeći ćemo od rastrzanja što sad tlači Kurald Emurlan...“

Silkas Ruina frknu. „Rastrzanje koje je tvojih ruku delo, Skabandari.“

I dalje je posmatrao snage Tistea, te nije zapazio blesak gneva koji je prouzrokovala njegova uzgredna opaska; blesak koji je i nestao samo damar kasnije pa se Skabandarijevo lice opet vratilo ravnodušju. „Nov svet za nas, brate.“

„Jedan Džagut stoji na obronku na severu“, reče Silkas Ruina. „Svedok je ovome ratu. Nisam mu prišao, jer sam osetio začetak obreda. Omtos Felak.“

„Plašiš li se tog Džaguta, Silkase Ruino?“

„Plašim se onoga što ne poznajem, Skabandari... Krvooki. I ima štošta toga da se nauči o ovom svetu i njegovom uređenju.“

„Krvooki.“

„Ti to ne možeš da vidiš“, reče Ruševina, „ali ja ti to ime dajem zbog krvi što ti sad kalja... vid.“

„Zanimljivo što mi to baš ti govoriš.“ Zatim je Skabandari slegnuo ramenima i pošao ka severnoj ivici hrpe, a pritom pazio gde gazi po nesigurnoj podlozi od leševa. „Džagut, kažeš...“ Okrenuo se, ali mu je Silkas Ruina bio okrenut leđima jer je posmatrao nevelik broj svojih preživelih sledbenika na ravnici pod sobom.

„Omtos Felak, bogaz Leda“, ogłosi se Ruina ne osvrnuvši se. „Šta on to zaziva, Skabandari Krvooki? Pitam se...“

Edurski samuzet pođe nazad ka Silkasu Ruini.

Pružio je ruku dole do svoje leve čizme i isukao bodež graviran senkom. Čarolija zaigra na metalu.

On još jednom koraknu i zabode nož Silkasu u leđa.

Tiste Andij se trgnuo pa zaurlao...

...A edurske legije najednom nagrnuše na Andije; odasvud su ih napali da izvrše konačni pokolj tog dana.

Magija je isplela uvijene lance oko Silkasa Ruine, pa se albino Tiste Andij sruši.

Skabandari Krvooki čučnu pored njega. „Tako je to sa braćom, avaj“, promrmlja on. „Jedan mora da vlada. Dvojica to ne mogu. Znaš da je to istina. Koliko god da je velik ovaj svet, Silkase Ruino, pre ili kasnije će zaratiti Eduri i Andiji. Istina u našoj krvi će to potvrditi. I stoga, samo će jedan vladati kapijom. Samo će Eduri prolaziti. Istrebićemo Andije koji su već ovde – nijedan njihov junosha neće moći da me pobedi. Oni su već svi maltene mrtvi. Tako mora biti. Jedan narod. Jedan vladar.“ Ispravio se dok su poslednji krici umirućih andijskih ratnika odzvanjali s ravnice. „Jašta, ne mogu te zaista ubiti – previše si ti moćan za to. Zbog toga ću te odneti na jedno prigodno mesto i ostaviti te korenju, zemlji i kamenu tog nakaznog zemljišta...“

Premetnuo se u svoje zmajsko obličje. Ogromno stopalo s kandžama zgrabi nepomičnog Silkasa Ruinu i Skabandari Krvooki se uz grmljavinu krila vinu put neba.

Kula se nalazila na manje od sto liga na jug. Jedino je niski izubijani zid oko dvorišta otkrivao da to nije džagutska građevina, već da se ona sama uzdigla između tri džagutske kule, po zakonima podjednako nepojmljivim i bogovima i smrtnicima. Uzdigla se... da dočeka one koje će večno zarobiti. Stvorenja smrtonosne moći.

Kao što je samuzeti Tiste Andij, Silkas Ruina, treće i poslednje dete Majke Tame.

I da skloni s puta Skabandariju Krvookom poslednjeg dostojnog protivnika među Tisteima.

Troje dece Majke Tame.

Tri imena...

Andarist, koji je odavno predao svoju moć žalosti što se nikad nije mogla isceliti. I koji nije ni znao da je ruka što je uzrokovala njegov bol bila upravo moja...

Anomandaris Rejk, koji je raskrstio sa svojom majkom i svojim narodom. I onda nestao pre nego što sam stigao da se za njega pobrinem. Iščezao je, verovatno u nepovrat.

I sad Silkas Ruina, koji će uskoro upoznati večni zatvor Ejzata.

Skabandari Krvooki je bio zadovoljan. Zbog svog naroda. Zbog sebe. Osvojiće on ovaj svet. Jedino će prvobitni stanovnici Andiji moći tome da se usprotive.

A što se tiče nekog zatočnika Tiste Andija u ovom svetu, ne pada mi na pamet nijedan... nijedan s tolikom moći da stane pred mene...

Skabandari Krvooki se, naime, nije zapitao kuda je, od trojice sinova Majke Tame, onaj što je nestao, mogao otići.

Pa čak ni to nije bila njegova najveća greška...

Na glečernom pervazu na severu, Džagut je počeo da tka čaroliju Omtosa Felaka. Video je pustošenje dvojice samuzetih elejnta i njihove vojske. Malo je saosećanja imao za K'čejn Š'male. Ionako su izumirali, iz bezbroj razloga, od kojih nijedan nije preterano zanimao Džaguta. Niti su ga uljezi zabrinjavali. Odavno je on izgubio sposobnost da se brine. Ujedno sa strahom. Kao i, mora se priznati, sa čuđenjem.

Osetio je izdaju kada se desila – rascvetavanje magije u daljini i prolivanje uzvišene krvi. I od dvojice zmajeva ostade jedan. Tipično.

A zatim, malo kasnije, kada se odmarao između tkanja svog obreda, osetio je kako mu neko prilazi s leđa. Drevni bog je došao zbog nasilnog procepa između svetova. Očekivano. Ali ipak... koji bog? K'kul? Drakonus? Sestra Hladnih Noći? Oserk? Kilmandaros? Sekul Lat? Uprkos njegovoj zamišljenoj nezainteresovanosti, znatiželja ga je konačno naterala da se okrene i pogleda pridošlicu.

A, neočekivano... ali zanimljivo.

Mel, Drevni Vladao Mora, beše širok i zdepast, tamnoplave kože što je bleдела u svetlozlatnu na grlu i ogoljenom trбуhu. Svilena zlatasta kosa visila mu je nevezana sa širokog, skoro ravnog temena. A u Melovim ćilibarnim očima goreo je bes.

„Gotose“, oslovi ga Mel grubim glasom, „kakav obred obavljaš nakon ovoga?“

Džagut se namršti. „Ostavili su nered za sobom. Namera-
vam da sve očistim.“

„Led“, frknu Drevni bog. „Džagutski odgovor na sve.“

„A koji bi bio tvoj, Mele? Poplava, ili... potop?“

Drevni bog je gledao na jug, a mišići na vilici su mu se napinjali. „Hoću da sklopim savez. Sa Kilmandaros. Prilazi s druge strane poderotine.“

„Samo je jedan Tiste samuzet ostao“, reče Gotos. „Izgleda da je napao svog saborca i sad ga predaje na brigu krcatom dvorištu Ejzat-kule.“

„Poranio je. Misli li on da su mu K’čejn Š’ mali jedina pretnja u ovom svetu?“

„Verovatno.“

Mel je ćutao neko vreme, te je uzdahnuo i rekao: „Gotose, nemoj uništiti sve ovo svojim ledom. Namesto toga, molim te da ovo... sačuvaš.“

„Zašto?“

„Imam ja svoje razloge.“

„Baš mi je drago zbog tebe. Koje?“

Drevni bog ga mrko pogleda. „Drski bedniče.“

„Što bih se menjao?“

„U morima je vreme razotkriveno, Džagute. U dubinama kolaju struje nemerljive drevnosti. U plićacima šapuće budućnost. Plime plove između njih noseći neprestanu razmenu. Takvo je moje kraljevstvo. Takvo je moje znanje. Zapečati ovo razaranje svojim prokletim ledom, Gotose. Zaledi i samo vreme. Učini mi to, a ja ću ti ostati dužan... što će ti jednog dana možda biti korisno.“

Gotos je razmatrao ponudu Drevnog boga, pa klimnu. „Možda i hoće. U redu, Mele. Idi do Kilmandaros. Udari po ovom Tiste elejntu i raštrkaj njegov narod. Ali požuri.“

Mel začkilji. „Zašto?“

„Zato što osećam buđenje u daljini – ali, avaj, ne toliko daleko kao što bi ti to voleo.“

„Anomander Rejk.“

Gotos klimnu.

Mel slegnu ramenima. „Očekivao sam to. Oserk kreće da mu se ispreči na putu.“

Džagut se osmehnu i otkri svoje velike kljove. „Opet?“

Drevni bog nije mogao da se suzdrži, već se i sam nacerio.

Iako su se obojica osmehivala, nije bilo ničeg smešnjog na tom glečernom pervazu.

* * *

1159. godina sna Spaljene

Godina Belih žila u ebanovini

Tri godine pre Sedme završnice Leterija

Probudio se sa stomakom punim soli, go i poluzakopan u belom pesku među otpacima nakon oluje. Galebovi su kreštali nad njim, njihove senke su jurcale preko namreškane plaže. Osetio je grčeve u želucu, pa je zaječao i polako se okrenuo na stranu.

Ugledao je više tela na plaži. I krš od brodoloma. Komadi i splavovi od leda što se brzo topio šuškali su u plicaku. Krabe su u hiljadama trčkarale posvuda.

Ogromni čovek se podiže na ruke i kolena. I tad isprovratu gorku tečnost na pesak. Bol mu je damarao u glavi, sasvim dovoljnom žestinom da ga delimično oslepi, te je dosta vremena prošlo dok se nije spustio nazad i seo kako bi još jednom pogledao oko sebe.

Obala gde nije trebalo da je bude.

I prethodne noći su ledene planine izronile iz dubina. Jedna – najveća – dosegla je površinu tačno pod ogromnim plovećim mekroskim gradom. I prelomila ga kao da je splav od pruća. U mekroskoj istoriji nema nijednog sličnog događaja kao što je to uništenje bilo. Iznenadno i praktično potpuno uništenje grada i domova dvadeset hiljada duša. Neverica ga je i dalje morila, kao da su njegova sećanja sadržala nemoguće slike, kao da ih je grozničavi mozak sam stvorio.

Ali je znao da ništa od toga nije umišljao. Lično je sve doživeo.

I nekako je preživeo.

Sunce je bilo toplo ali ne i vrelo. Nebo nad njim je bilo pre mlečnobelo nego plavo. A stvorenja za koja je mislio da su galebovi, zapravo su potpuno drugačija. Gušterolika i bledih krila.

Jedva se osovio na noge. Glavobolja ga je napuštala, ali sad ga je obuzimala drhtavica, a žeđ je bila poput jarosnog demona što mu grebe po grlu.

Krici letećih guštera promenili su visinu i on se okrenu ka kopnu.

Tri stvora su se pojavila, probijajući se kroz izbledele gomile trave iznad linije plime. Nisu mu dosegali iznad kukova, crne kože, bez dlake, savršeno okruglih glava i šiljatih ušiju. Boka'rali – sećao ih se iz svoje mladosti, kada se mekroski trgovački brod vratio iz Nemila – ali ovi su izgledali kao mišićavije varijante, najmanje dvaput teži od ljubimaca koje su trgovci doneli nazad u ploveći grad. Krenuli su pravo ka njemu.

Pogledao je oko sebe, tražeći nešto čime bi mogao da se odbrani i pronašao komad drveta koji će moći da mu posluži kao toljaga. Procenjivački je zamahnuo svojim oružjem i sačekao da mu boka'rali priđu.

Stali su, a žučkaste oči upravili gore k njemu.

Onda mu srednji pokaza rukom.

Dođi. Nije bilo sumnje u značenje tog i previše ljudskog poziva.

Ponovo je pogledom prešao po žalu – nijedno vidljivo telo nije se pomeralo, a krabe su se neometano hranile. Još jedanput pogleda u neobično nebo, te koraknu ka trima stvorenjima.

Uzmicala su unatraske i povela ga gore do travnate ivice. Ta trava nije nalikovala ničemu što je dotad video – dugi i cevasti trouglovi, oštri poput žileta – što je otkrio kad je prošao kroz njih i video da su mu potkolenice ispresecane posekotinama. Dalje se pružala ravnica s tek pokojim busenom te iste trave. Golo tlo je prekrivala korica od soli. Nekoliko kamenova je posuto po ravnici, i svaki je bio različit i neobično uglast, kao da su otporni na vremenske prilike. U daljini se nalazio usamljeni šator. Boka'rali su ga vodili ka njemu.

Kako su se bližili, ugledao je vitice dima kako se podižu s vrha i proreza na zastoru koji je služio kao ulaz.

Njegova pratnja je stala i još jednim pokretom ruke mu pokazala na ulaz. Slegnuvši ramenima, čučnuo je i upuzao unutra.

Na slabom svetlu sedela je neka prilika, čije je lice skrivala kapuljača. Pred njom se nalazio mangal s kog su se dizala opojna isparenja. Pored ulaza stajala je boca od kristala, nešto sušenog voća i vekna tamnog hleba.

„U boci je izvorska voda“, promuklo mu se obrati prilika na mekroskom. „Molim te, okrepi se i odmori od pretrpljenih muka.“

On gundnu u znak zahvalnosti i brzo uze bocu. Kad je blaženo utažio žeđ, uzeo je hleba. „Hvala ti, stranče“, zabrundao je, pa onda zavrteo glavom. „Od tog dima si mi sav lelujav, poput dima.“

Začu se suvi kašalj, koji bi mogao biti i kikot, a nakon toga nešto što je ličilo na sleganje ramena. „Bolje je to nego da isparim. Avaj, to mi ublažava bolove. Neću te dugo zadržavati. Ti si Vital, mačar.“

Čovek osta zatečen, a široko čelo mu se namršti. „Jašta, ja sam Vital, iz grada Trećeg Mekrosa – kojeg više nema.“

„Kakva tragedija. I jedini si preživeo... zbog mog uplitanja, iako mi je to istrošilo moći.“

„Gde smo mi to?“

„Nigde, u srcu nedodijte. U krhotini koja voli da luta. Udahnuo sam joj život koji sam mogao da zamislim, da stvorim iz sećanja na moj dom. Snaga mi se vraća, iako patnja mog izlomljenog tela ne jenjava. Ali slušaj. Pričao sam bez kašljanja. To je već nešto.“ Nakazna šaka se pojavi iz dronjavog rukava i rasu semenje po žaru mangala. Ono zacvrča i zapucketa i dim postade gušći.

„Ko si ti?“ upita Vital.

„Pali bog... kome treba tvoja veština. Sve sam pripremio za tvoj dolazak, Vitale. Imaš gde da spavaš, kovačnicu, sve sirovine koje ti trebaju. Odeću, hranu, vodu. I troje odanih slugu koje si već upoznao...“

„Boka'rali?“, frknu Vital. „Šta mogu...“

„Nisu boka'rali, smrtniče. Mada, možda nekad i jesu bili. Ovo su nahti. Nazvao sam ih Rind, Mejp i Pjul. Džaguti su ih uzgajali, sposobni su da nauče sve što hoćeš.“

Vital krenu da ustaje. „Hvala ti što si me spasao, Pali, ali sad ću te napustiti. Rado bih se vratio u moj svet...“

„Ne razumeš, Vitale“, prosikta prilika. „Učinićeš ono što ti budem rekao, ili ćeš doći u situaciju da me preklinješ za smrt. Ti si sad moj, kovaču. Moj si rob, a ja sam tvoj gospodar. Mekrosi imaju roblje, zar ne? Nesretne duše otete iz ostrvskih sela i tome slično prilikom vaših pljačkaških pohoda. Prema tome, pojam ti je poznat. Međutim, ne očajavaj, jer kada budeš obavio ono što ti budem tražio, moći ćeš da odeš.“

Vital je i dalje držao batinu, teško drvo je mirovalo u njegovom krilu. Razmišljao je.

Nastupi kašalj, pa smeh, pa opet nalet kašlja, tokom kog bog podiže ruku do grla. Kada se hroptanje završilo, on reče: „Savetujem ti da ne pokušaš ništa nedolično, Vitale. Zbog toga sam te izvadio iz mora. Zar si izgubio svu čast? Usliši mi molbu, jer ćeš duboko zažaliti zbog mog gneva.“

„Šta hoćeš da uradim?“

„Tako je već bolje. Šta hoću da uradiš, Vitale? Pa samo ono što najbolje radiš. Iskuj mi mač.“

Vital gundnu. „Da li je to sve?“

Prilika se nagnu napred. „A, pa ja na umu imam jedan vrlo poseban mač...“

Prva knjiga

Smrznuta krv

Koplje leda odnedavna je zabijeno u srce zemlje. Duša u njemu žudi da ubija. Ko god se maši koplja tog, spoznaće smrt. Opet i opet iznova, spoznaće smrt.

Vizija Hanana Mosaga

Prvo poglavlje

Oslušni! Počuj more gde šapuće
i sniva o istinama što se slamaju
po zdrobljenom kamenju.

Hantalit iz Rudarskog Gata

Godina Poznog leda

Godinu dana pre leterijske Sedme završnice

Uzvišenje Praznog uporišta

Ovde, dakle, izvire priča. Između žamora plima, kada su džinovi klekli i u planine se pretvorili. Kad su pali i rasuli se po zemlji, poput tucanika s neba, jer nisu izdržali nadolazeću zoru. Između žamora plima, pripovedaćemo o jednom takvom džinu. Jer se priča ova krije negde u njegovoj.

I zato što je zanimljiva.

Stoga.

U tami je zažmurio. Odlučio je da oči samo danju otvara, jer se povodio ovom mišlju: noć prkosi vidu i zbog toga, ako se samo malo toga može videti, kakvog smisla ima u njihovom naprezanju u mraku?

I ovome je postao očevidac. Došao je do ruba zemlje i otkrio more, a tajanstvena tečnost ga je opčinila. Opčinjenost je prerasla u jedinu opsesiju do kraja tog sudbonosnog dana. Video je kako su se talasi ljuljaškali, gore i dole duž cele obale u neprestanoj kretnji što je stalno pretila da proguta vaskoliku zemlju, ali nikako da u tome uspe. Posmatrao je more kroz popodnevene visoke vetrove, gledao kako divlje nadolazi visoko

na kosini obale, i ponekad bi zaista daleko stiglo, ali bi se uvek natmureno povlačilo nazad.

Kada se noć spustila, on je zažmurio i legao da spava. Odlučio je da će sutradan ponovo posmatrati more.

U tami je zažmurio.

Plima je došla tokom noći, nadošla je oko džina. Plima je došla i udavila ga dok je on spavao. Voda je tad usula minerale u njegovo telo, sve dok nije postao poput stene, poput kvrgavog grebena na obali. Potom bi plima svake noći hiljadama godina dolazila da mu okruni telo. Da mu kraducne malo obličja.

Ali ne sasvim. Da bi se on zaista video, čak i dan-danas, mora se pogledati u mraku. Ili začkljivši na jarkom suncu. Pogledom iskosa ili usredsređivanjem na sve osim na samu stenu.

Od svih darova što Otac Senka dade svojoj deci, ovaj je iznad svih. Skreni pogled da bi video. Uzdaj se u nj i povešće te u Senku. Gde se sve istine kriju.

Skreni pogled da bi video.

Sad, skreni pogled.

Miševi su se razbežali kada je dublja senka preletela preko plavičastog snega u sumrak. Pomahnitalo su se raštrkali, ali od sviju jednome je sudbina već bila zapečaćena. Jedna noga prekrivena sitnim perjem zamahnu i kandžama probi dlakavo telo i zdrobi koščice.

Na ivici čistine sova se bešumno spusti sa grane lebdeći iznad stvrdnutog snega istačkanog semenjem, a luk njenog leta, samo na tren poremećen kupljenjem miša s tla, opet se dizao uz teški lepet krila ka obližnjem drvetu. Sletela je na jednu nogu i tren kasnije počela da jede.

Prilika koja je pretrčala preko proplanka desetak damara kasnije ništa od toga nije videla. Miševi su nestali, sneg je taman toliko tvrd da ni traga nije ostalo od njih, a sova se pak ukupila u svojoj šupljini među granama smreke i široko otvorenim

očima pratila prolazak prilike preko čistine. Kada je ona otišla, sova je nastavila s jelom.

Sumrak je pripadao lovcima, a grabljivica još nije završila ove noći.

Dok je zavijao stazom kroz humus ovenčan mrazom, misli Trula Sengara bile su negde daleko zbog čega nije obraćao pažnju na šumu oko sebe, nesvojstveno pometen od svih znakova i pojedinosti koje je ona nudila. Nije čak ni zastao da se umilostivi Šeltati Lor, Kćeri Sumraka, najdražoj od tri kćeri Oca Senke – iako će to nadoknaditi sutra u suton – i baš malopre, ne obazirući se kretao se po tragovima svetlosti što je istrajavala i prekrivala stazu, dovodeći se u opasnost da ga primeti hirovita Sukul Ankadu, Kćer Obmane, poznata i kao Pegava.

Zatoni za parenje u Kalahu krcati su fokama. Pristigle su ranije i iznenadile Trula dok je skupljao sirovi žad iznad linije obale. Mladi Tiste Edur bi se obradovao dolasku foka, ali bilo je drugih pridošlica u brodovima što su okruživali zaliv, a njihov lov je već dobrobrano bio u toku.

Leteriji, bledoliki narodi s juga.

Mogao je već da zamisli bes svojih u selu, kojem se sad približavao, kad im bude ispričao novosti, svoje otkriće – bes koji je on takođe osećao. Ova povreda edurske teritorije čista je drskost, a krađa foka koje su pripadale njegovom narodu osorno gaženje po starim dogovorima.

Bilo je budala među Leterijima, baš kao što je budala bilo i među Edurima. Trul nije mogao ni da zamisli da je ovo kršenje bilo išta drugo nego nečiji samostalni poduhvat. Veliki sabor je bio tek pre dva mesečeva ciklusa. Nijednoj strani neće ići u prilog da sada proliva krv. Bez obzira na to što bi Eduri imali svako pravo da napadnu i unište brodove uljeza; leterijski predstavnici bi se razbesneli zbog pokolja svojih sunarodnika, iako su oni prekršili zakone. Šansa da se stvori nov sporazum upravo je postala sićušna.

A zbog toga je Trul Sengar bio uzrujan. Upravo se okončao jedan za Edure dug i surov rat: pomisao na početak novog bila je prosto preteška i teško ju je podnosio.

Nije osramotio svoju braću tokom ratova potčinjavanja; na njegovom širokom pojasu nizao se red od dvadeset i jedne zakivke umrljane crvenim, a svaka je označavala podvig; među njima je sedam bilo okruženo belim, što je upućivalo na broj žrtava. Od muške dece Tomada Sengara, jedino se pojas njegovog starijeg brata isticao s više trofeja, što je bilo kako i doliči, s obzirom na čuvenje Straha Sengara među ratnicima plemena Hirot.

Naravno, bitke protiv pet ostalih edurskih plemena jasno su određene pravilima i propisima, tako da su čak i ogromne bitke koje bi se odužile zapravo dovodile samo do šačice poginulih. Čak i pored toga, rat je bio iscrpljujući. Protiv Leterija nema pravila da obuzdaju edurske ratnike. Nema brojanja podviga. Samo ubijanja. Neprijatelj ne mora ni oružje da ima u rukama – čak i bespomoćni i nedužni su spoznavali ujed mača. Takvo je klanje podjednako kaljalo i ratnika i žrtvu.

Ali Trul je dobro znao da će i sam tako postupiti, iako će možda proklinjati ubijanje što će uslediti – svakako će s mačem u ruci jahati sa svojom braćom i uljezima pokazati edursku pravdu. Nije bilo izbora. Ako ne želi da počini ovaj zločin, ostali će uslediti i nadolaziće u neprestanim talasima.

Trčeci je prošao pored štavionica, s njihovim koritima i kamenom ograđenim jamama, do ivice šume. Nekoliko leterijskih robova je pogledalo k njemu i brzo pokorno pognulo glave sve dok nije prošao. Sa čistine pred njim uvis se dizao ogromni seoski zid od kedrovih trupaca, a iznad njih je lebdeo dim koji su vazdušne struje razvlačile. Polja bogate crnice prostirala su se s obe strane uzane, uzdignute staze što je vodila do kapije u daljini. Zima je tek nedavno pustila svoj stisak sa zemlje, te prve setve u ovom godišnjem dobu neće biti još nedeljama. Do sredine leta skoro trideset različitih biljaka će ispunjavati ova polja

i obezbediće hranu za njih i stoku, lekove i vlakna, a pritom će mnoge od njih tridesetak svojim cvetovima privući pčele, koje su ih pak snabdevale medom i voskom. Plemenske žene su nadgledale robove u vreme žetve. Muškarci bi u manjim grupama pošli u šumu da seku drva ili love, dok bi ostali zaplovili u *knari* brodovima da love po morima i plićacima.

Ili je makar tako trebalo da bude kada bi mir vladao plemenima. Poslednjih desetak godina je bilo više ratničkih družina koje su odlazile iz sela nego ovih drugih, tako da je narod povremeno nailazio na teškoće. Pre rata glad nikad nije pretila Edu-rima. Trul je priželjkivao kraj tom razaranju. Hanan Mosag, hirotski kralj veštac, sad je vladar svih edurskih plemena. Iz mnoštva zaraćenih naroda iskovan je savez, mada je Trul dobro znao da je to savez samo po imenu. Hanan Mosag je kao taoce držao prvorodene sinove pokorenih poglavica – oni su sačinjavali njegov odred veštaca K'risnana – i vladao kao diktator. Mir je, dakle, bio mačem izvojevan i čuvan, ali je uprkos tome to ipak bio nekakav mir.

Prepoznatljiva prilika je potrčala s palisade kapije i približila se rašljanju staze gde je Trul sad stao. „Pozdravljam te, Binadase“, oglasila se.

Za leđa njegovog mlađeg brata pričvršćeno je koplje, kožna torba mu je visila s ramena i mirovala na kuku, a na drugoj strani jednosekli mač u drvenim kanijama obmotanim kožom. Binadas je za glavu i po bio viši od Trula, a lice mu je ogrubelo od vremena te je nalikovalo njegovoj odeći od jelenje kože. Od trojice Trulove braće Binadas je najčuljiviji, vrdav i zbog toga nepredvidiv i težak za razumevanje. Neredovno je obitavao u selu – očigledno je više voleo divljinu zapadne šume i južnih planina. Retko bi se pridružio ostalima u pljačkaškim pohodima, ali je zato često po povratku nosio trofeje nekakvog podviga, pa stoga niko nije sumnjao u njegovu hrabrost.

„Zadihao si se, Trule“, primeti Binadas, „i nanovo zapažam nemir na tvom licu.“

„Leteriji su se usidrili kod Kalaških zatona.“

Binadas se namršti. „Onda te neću zadržavati.“

„Hoćeš li dugo odsustvovati, brate?“

Ovaj slegnu ramenima, pa zaobiđe Trula i uputi se po zapadnom kraku staze.

Trul Sengar je produžio kroz kapiju i ušao u selo.

Četiri kovačnice su ovladale ovim delom zidom ograđene prostrane unutrašnjosti, a svaku je okruživao dubok i strm jarak koji se slivao u pokriven kanal što je pak vodio dalje od sela i okolnih polja. Činilo mu se da su kovačnice već godinama neprestano odzvanjale od pravljenja oružja uz propratni smrad teških, nagrizajućih isparenja što su ispunjavala vazduh i dizala se da belim garom prekriju obližnje drveće. Sad dok je prolazio, Trul je video da su samo dve bile zauzete i da je deset ili više robova bez žurbe obavljalo svoj posao.

Iza kovačnica su se pružala izdužena skladišna zdanja od cigle, red izdvojenih zgrada u obliku košnice gde se odlagao višak žitarica, dimljene ribe i fokinog mesa, kitovog ulja i bale biljaka za vlakna. Slične građevine su postojale duboko u šumi oko svakog sela – od kojih se većina ispraznila u proteklim ratovima.

Kada je zaobišao skladišta, oko Trula su se pojavile kamene kuće tkača, grnčara, drvodelja, nižih pisara, oružara i ostalih odabranih zanatlija. Ljudi su ga pozdravljali, na šta je on uzvraćao najmanjim gestovima kakve je doličnost dozvoljavala, gestovima koji su njegovim poznanicima stavljali do znanja da nije mogao stati da razgovara.

Edurski ratnik je sad hitao kroz ulice stambenog dela. Leterijski robovi su ovakva sela nazivala *gradovima*, ali nijedan meštanin nije uvideo potrebu da promene naziv – bilo je to selo kad je nastalo i stoga će uvek biti selo, bez obzira na to što je sad u njemu živelo skoro dvadeset hiljada Edura i triput toliko Leterija.

U stambenoj oblasti su preovladavala svetišta Ocu i njegovoj Najmilijoj kćeri – uzdignute platforme behu okružene

stablima svetog crnog drveta, a po površini kamenih diskova tiskale su se slike i znaci. Kurald Emurlan je neprestano titrao nejasno, kao magične pojave koje su milosne žrtve razbudile uoči spuštanja sumraka.

Trul Sengar je izašao na Veščevu aveniju, sveti prilaz golemoj citadeli koja je služila kao hram i palata i sedište kralja vešca Hanana Mosaga. Prilaz je pratio drvored kedrova crne kore – drveće staro hiljadu godina dizalo se iznad celog sela. Osim na samom vrhu, jedva je na njemu bilo grana. Ulivena magija se nataložila u svakom godu njihovog ponoćnog drveta, i otuda zračila i ispunila čitavu aveniju pokrovom mraka.

Na drugom kraju citadelu i okolne zgrade okruživala je niža palisada, izgrađena od istog crnog drveta, i po njoj su se nizale urezane zaštitne čini. Glavna kapija je bila tunel od živog drveća, prolaz postojane senke što je vodio do pešačkog mosta preko kanala u kojem beše usidreno dvanaest *k'ortana* – dugih brodova za pljačkaške pohode. Most je išao do prostranog popločanog dvorišta između kasarni i skladišta. Na drugoj strani su se nalazile kuće plemićkih porodica – krvlju povezanih s porodicom Hanana Mosaga – izgrađene od debala, šindrom pokrivenih krovova i nosećih greda od crnog drveta. Zajedno su činile dva niza stambenih zdanja koje su uredno preseicali nastavak Avenije i još jedan pešački most do same citadele.

Onde su u dvorištu ratnici vežbali, i Trul ugleda visoku, plečatu priliku svog starijeg brata Straha, koji je stajao na šest koraka od svojih pomoćnika i posmatrao vežbe s oružjem. Žacnu ga bol saosećanja prema tim mladim ratnicima. I sam je propatio pod bratovljevim kritičkim, nemilostivim okom tokom godina sopstvenog školovanja.

Glas ga je oslovio i Trul se okrete na drugu stranu dvorišta, gde ugleda svog najmlađeg brata Rulada i Midika Buna. Oni su takođe sparingovali, kako mu je izgledalo, a tren kasnije Trul shvati i razlog njima nesvojstvene marljivosti – Majen, Strahova verenica, pojavila se u društvu četiri devojke, verovatno na

putu ka pijaci, sudeći po dvanaest robova koji su išli za njima. To što su zastale da gledaju iznenadnu i nesumnjivo nepripremljenu demonstraciju ratničkih vještina bilo je naravno obavezno, s obzirom na složena pravila udvaranja. Od Majen se očekuje da svoj Strahovoj braći pokaže dužno poštovanje.

Iako nije bilo ničeg nedoličnog u prizoru koji je Trul posmatrao, ipak je osjetio drhtaj nelagodnosti. Ruladov žar da se šepuri pred ženom koja će postati supruga njegovom najstarijem bratu primakla se samom rubu primerenog ponašanja. Trul je smatrao da je Strah previše popustljiv prema Ruladu.

Kao i svi mi ostali. Naravno, imali su razloga za to.

Rulad je očigledno nadvladao svog prijatelja iz detinjstva u sparingu, ako je suditi po ponosu na njegovom zajapurenom lepom licu. „Trule!“ Mahnuo mu je mačem. „Danas sam već izlio krv, a sad hoću još! Dođi, služi rđu s tog tvog mača!“

„Drugi put, brate“, viknu mu Trul. „Hitno moram da razgovaram s ocem.“

Ruladov kez jeste bio dobroćudan, ali čak i na deset koraka od njega Trul zapazi blesak trijumfa u njegovim bistrim sivim očima. „Onda, drugi put“, reče i mahnu mačem kao da ga pušta, nakon čega se ponovo okrenuo ka devojkama.

Ali Majen je već dala znak svojim prijateljicama i one pođuše dalje.

Rulad je zaustio nešto da joj kaže, ali Trul prvi progovori: „Brate, pozivam te da mi se pridružiš. Veoma su važne ove novosti koje moram preneti ocu, i voleo bih da budeš prisutan pa da se i tvoje reči upletu u raspravu što će uslediti.“ Bio je to poziv koji se obično upućuje ratnicima s godinama bitaka na pojasevima, i Trul vide kako se iznenadni ponos usplamteo u bratovljevim očima.

„Počastvovan sam, Trule“, reče i vrati mač u kanije.

Rulad je ostavio Midika samog da zbrine posekotinu od mača na zglobu, te se pridružio Trulu i zajedno su se uputili ka porodičnoj kući.

Spoljašnje zidove su ukrašavali trofejni štitovi, i mnogi su izbledeli od vekova stajanja na suncu. Kitove kosti su štrčale ispod krovne strehe. Totemi pokradeni od suparničkih plemena tvorili su haotični luk preko vratnica: krzene trake, koža ukrašena perlicama, školjkama, pandžama i zubima, što je sve izgledalo kao nekakvo duguljasto ptičje gnezdo.

Ušli su unutra.

Vazduh je bio prohladan i pomalo jednak od dima. Uljane lampe su stajale po nišama duž zidova, između tapiserija i raširenih krzna. U središtu odaje se nalazilo tradicionalno ognjište, gde je svaka porodica nekad spremala jelo i uvek se dodavalo drva na vatru, iako su robovi sad radili u kuhinjama iza same kuće kako bi se smanjila opasnost od požara. Sobe je razgraničavao nameštaj od crnog drveta, pošto zidovi nisu postojali. Na kukama što su visile s poprečnih greda obešeno je na desetine oružja, neka iz najranijih dana, kada se umeće kovanja gvožđa izgubilo u mračnom dobu odmah nakon nestanka Oca Senke, te je grubo obrađena bronza ovog oružja sva izrovašena i iskrivljena.

Odmah iza ognjišnog kamena uzdizalo se stablo živog crnog drveta iz kojeg je svojom gornjom trećinom štrčao mač zaboden prema gore i u stranu, tik iznad visine glave. Oružje je bilo pravo emurlansko sečivo čije je gvožđe iskovano na način koji mačari tek treba da ponovo otkriju. To je mač porodice Sengar, dokaz njihove plemenite krvi; obično se to prvobitno oružje plemićkih porodica vezivalo za drvo dok je ono još bilo mladica, te nakon vekova prosto nije moglo da se vidi jer bi ostalo da leži udno ognjišnog drveta. Ali zbog nekog preokreta ovo je drvo otelo oružje sa zemlje i sada svima otkriva crno i srebrno sečivo. Bilo je to neuobičajeno, ali ne i jedinstveno.

Obojica braće su pružila ruke i u prolazu dodirnula metal.

Ugledali su majku Urut, u društvu dve robinje, dok je radila na tapiseriji njihove krvi, završavajući poslednje scene

doprinosu porodice Sengara Ratu ujedinjenja. Usredsređena na rad, nije podigla pogled kad su njeni sinovi prošli pored nje.

Tomad Sengar je s još trojicom plemićkih patrijarha sedeo oko table za igru od ogromnog krakastog roga s figuricama od rezbarene kosti i žada.

Trul stade na ivici kruga. Desnu šaku je spustio na jabuku mača, stavljajući do znanja da su vesti i hitne i da je verovatno opasnost u pitanju. Začuo je iza sebe Rulada kako je hitro udahnuo.

Iako nijedan od poglavara nije podigao pogled, Tomadovi gosti su istovremeno ustali dok je Tomad počeo da sklanja figurice. Trojica poglavara su bez reči otišla, a tren kasnije Tomad skloni tablu u stranu i sede na pete.

Trul isto tako sede pred njim. „Pozdravljam te, oče. Leterijska flota lovi u Kalaškim plićacima. Krda su poranila i sad ih kolju. Svojim očima sam ovo video i nisam stao dok se nisam vratio.“

Tomad klimnu. „Trčao si, dakle, tri dana i dve noći.“

„Jesam.“

„A leterijska žetva je bila u punom zamahu?“

„Oče, do zore ovoga jutra, Kći Menandore će videti skladišta brodovlja puna do pucanja, i jedra puna vetra dok za svakim brodom ostaje krvava reka.“

„A novi brodovi će pristići da ih zamene!“, prosikta Rulad.

Tomad se namrštiio na nepristojnost svog najmlađeg sina i jasno pokazao negodovanje sledećim rečima: „Rulade, obavesti o ovome Hanana Mosaga.“

Trul oseti trzaj svog brata, ali Rulad klimnu glavom. „Kako zapovedaš, oče.“ Okrenuo se i žustrim korakom otišao.

Tomadova namrštenost se produbi. „Jesi li ti pozvao neo-krvavljenog ratnika na ovaj razgovor?“

„Jesam, oče.“

„Zašto?“

Trul ništa ne reče, jer nije ni imao izbora. Nije hteo da iskaže zabrinutost zbog Ruladove nepristojne pažnje prema Strahovoj verenici.

Tren kasnije, Tomad uzdahnu. Izgledao je kao da je proučavao svoje velike, ožiljčene šake koje su mu mirovale na butinama. „Uljuljkali smo se“, zabrunda.

„Oče, da li se onda uljuljkanošću može nazvati to što nadređene smatramo časnim?“

„Da, uzevši u obzir presedane.“

„Zašto je, onda, kralj veštac pristao na Veliki sabor s Lete-rijima?“

Tomad se prodorno zagleda u Trulove oči. Od svih Tomadovih sinova, jedino je Strah nasledio oči svoga oca, i po boji i po nepokolebljivosti. Uprkos svemu, Trul oseti kako lagano klone pod tim negodujućim pogledom.

„Povlačim svoje glupo pitanje“, reče Trul i skrenu pogled ne bi li prikrio svoju obeshrabenost. *Odmeravanje neprijatelja. Ovaj istup će, bez obzira na svoju prvobitnu namenu, postati mač sa dve oštrice, kad se sagleda zajedno sa neizbežnim odgovorom Edura. Mač kojeg će se oba naroda mašiti.* „Neokrvavljenim ratnicima će biti drago.“

„Neokrvavljeni ratnici će jednog dana sedeti u savetu, Trule.“

„Zar to nije nagrada mira, oče?“

Tomad na to ništa ne odgovori. „Hanan Mosag će sazvati savet. Moraćeš biti prisutan kako bi ispričao ono što si video. I još nešto. Kralj veštac je zatražio od mene da mu predam svoje sinove za izvršenje jednog zadatka. Mislim da vest koju donosiš neće uticati na tu odluku.“

Trul se izborio s iznenađenjem, pa reče: „Sreo sam Binadasa na putu u selo...“

„Obavešten je i vratiće se još ovog meseca.“

„Zna li Rulad za to?“

„Ne zna, ali će poći s vama. Neokrvavljeni je i dalje neokrvavljeni.“

„Kako želiš, oče.“

„A sad se odmori. Probudićemo te na vreme za savet.“

Bela vrana poskoči sa korena izbledelog od soli i krenu da čeprka po bunjištu. Isprva je Trul pomislio da je galeb koji se još zadržao na plaži uprkos svetlosti što je brzo nestajala, ali onda ptica zakrešta i sa dagnjom u belom kljunu poskoči sa hrpe ka vodi.

Nikako nije mogao da zaspi. Savet je sazvan za ponoć. Bio je nemiran, živci su mu kloparali po iscrpljenim udovima, pa je Trul odlučio da se prošeta po šljunkovitoj plaži severno od sela i ušća reke.

A sad, dok je tama doplovljavala na snenim talasima, obreo se u društvu bele vrane. Odnela je svoj plen do same ivice i sa svakim šuštavim prilaskom ptica bi umočila školjku u vodu. Šest puta.

Probirljivo stvorenje, pomisli Trul posmatrajući vranu koja je skočila na obližnju stenu i počela da kljuca školjku.

Belo je zlo, naravno. Svi to znaju. Boja kostiju, Menandorina pakosna svetlost zore. Leteriji su, takođe, imali bela jedra, što nimalo nije iznenađujuće. A bistre vode Kalaškog zaliva otkrivale su sjaj belih otpadaka na morskom dnu, od kostiju hiljade poklanih foka.

Ova sezona je trebalo da omogući višak za šest plemena i početak popunjavanja istrošenih rezervi u slučaju gladi. Misao ga je dovela do toga da iz drugog ugla sagleda ovaj nezakoniti lov. Vreme je savršeno da se oslabi edurski savez, plan da se podrije pozicija Edura na Velikom saboru. *Argument neizbežnosti. Isti argument koji su nam bacili u lice povodom naseljavanja Dosega. „Kraljevstvo Leter se širi, ono mora da raste. Vaše nastambe u Dosegu su na kraju krajeva samo sezonski, a tokom ratova su potpuno bili napušteni.“*

Bilo je neizbežno da sve više i više nezavisnih brodova dođe i okoristi se bogatim vodama severne obale. Nisu mogli na sve njih da motre. Dovoljno je da Eduri pogledaju druga plemena koja su nekad živela van leterijskih pograničnih teritorija i obilate nagrade koje su zadobili svojim zaklinjanjem na vernost leterijskom kralju Ezgari Diskanaru.

Ali mi nismo kao druga plemena.

Vrana zakrešta na svom kamenom prestolu i zamahnuvši glavom odbaci školjku, nakon čega je raširila avetna krila i nestala u noć. Poslednji otegnuti kreštaj začu se iz tame. Trul sujeverno pokaza znak zaštite.

Kamenje mu prokliza pod nogama kad se okrenuo i ugledao svog starijeg brata kako prilazi.

„Pozdravljam te, Trule“, tiho reče Strah. „Vesti koje si doneo uzbudile su ratnike.“

„A kralja vešca?“

„Ništa nije rekao.“

Trul se vrati posmatranju tamnih talasa što su šušтали na žalu. „Njihove oči su uprte u te brodove“, reče.

„Hanag Mosag zna da skloni pogled, brate.“

„Zatražio je sinove Tomada Sengara. Šta znaš o tome?“

Strah je sad bio pored njega i Trul oseti kako mu je brat slegao ramenima. „Vizije su vodile kralja vešca još otkad je bio dete“, tren kasnije reče Strah. „On u svojoj krvi nosi sećanja sve do Mračnih vremena. Otac Senka se pruža pred njim sa svakim korakom.“

Već na sam pomen vizija Trul oseti nelagodnost. Nije sumnjao u njihovu moć – zapravo upravo suprotno. Mračna vremena su nastupila s rasepom Tiste Edura, napadom čarolija i neobičnih vojski i nestanka samoga Oca Senke. Pa iako je magija Kuralda Emurlana ostala dostupna plemenima, sam bogaz su izgubili: razbijen je, a krhotinama su zavladao lažni kraljevi i sitni bogovi. Trul je podozrevao da Hanan Mosag žudi za nečim znatno većim od prostog ujedinjenja šest plemena.

„U tebi osećam neko opiranje, Trule. Dobro to kriješ, ali ja vidim ono što drugi ne umeju. Ti si ratnik koji se radije ne bi upuštao u bitku.“

„To nije zločin“, promrmlja Trul, a onda dodade: „Od svih Sengara, jedino ti i otac nosite više trofeja od mene.“

„Nisam tvoju hrabrost doveo u pitanje, brate. Ali hrabrost je čak najmanje od svega što nas vezuje. Mi smo Eduri. Nekada smo gospodarili Psima. Naš je bio presto Kuralda Emurlana. I dalje bi bio naš, da nije bilo izdaja, prvo od strane naroda Skabandarija Krvookog, a potom i Tiste Andija koji su s nama došli u ovaj svet. Mi smo opsednut narod, Trule. Leteriji su samo jedan od mnogih neprijatelja. Kralj veštac to shvata.“

Trul je proučavao svetlucanje zvezda po mirnoj vodi zaliva. „Neću oklevati u borbi protiv naših neprijatelja, Strahu.“

„To je dobro, brate. Dovoljno je da učutka Rulada.“

Trul se skameni. „On priča protiv mene? To neokrvavljenno... štene?“

„Gde on vidi slabost...“

„Ono što on vidi i ono što je istina jesu dva različita pojma“, reče Trul.

„Onda mu pokaži da greši“, tiho i mirno reče Strah.

Trul očuta. Otvoreno je zanemarivao Rulada i njegove beskrajne izazove i izjave, kao što je i bilo njegovo pravo s obzirom na to da je Rulad neokrvavljen. Što je još bitnije od toga, Trulovi razlozi su se podigli kao zidovi oko devojanae koju će Strah oženiti. Naravno, da sad naglas izjavi tako nešto bilo bi neprimereno, kao da šapuće iz prkosa i zlobe. Na kraju krajeva, Majen je Strahova verenica, a ne Trulova, pa se njena zaštita ubraja među Strahove dužnosti.

Sve bi bilo jednostavnije, snuždeno pomisli on, kad bi dokučio šta Majen misli. Nije izazivala Ruladovu pažnju, ali je nije ni odbacivala. Koračala je po samom rubu pristojnosti, samouvereno kao što bi i svaka devojka činila – čak i morala da čini – ako namerava da uživa u toj povlastici da uskoro postane

supruga hirotskog gospodara oružja. Još jednom se podsetio da se to njega nije ticalo. „Neću ja da pokazujem Ruladu ono što bi već trebalo i sam da vidi“, zarezha Trul. „Ništa nije učinio da se udostoji moje pažnje.“

„Ruladu manjka suptilnosti te tvoju nevoljnost jedino za slabost smatra...“

„To je njegova mana, a ne moja!“

„Da li bi očekivao da neki slepi starac pređe potok po kame-nju bez ičije pomoći, Trule? Ne bi, zato ti njega moraš povesti sve dok on u svom umu ne vidi ono što svi ostali mogu da vide.“

„Pa ako svi to vide“, odgovori Trul, „onda su Ruladove reči protiv mene bez težine, i stoga imam svako pravo da ne obraćam pažnju na njega.“

„Brate, Rulad nije jedini kome manjka suptilnosti.“

„Zar želiš da među sinovima Tomada Sengara bude nepri-jateljstva, Strahu?“

„Rulad nije neprijatelj, ni tvoj, ni bilo kog drugog Edura. Mlad je i željan je krvi. Jednom si i ti tom stazom koračao, zato te molim da se prisetiš kakav si bio u tim godinama. Ovo nije vreme za nanošenje rana od kojih će ostati ožiljci. A jednom neokrvavljenom ratniku prezir zadaje najdublju od svih rana.“

Trul iskrivi lice u grimasu. „Shvatam istinu u tome, Strahu. Nastojću da potkratim svoj nemar.“

Njegov brat nije reagovao na jetkost. „Savet se okuplja u citadeli, brate. Hoćeš li ući u Kraljevu dvoranu sa mnom?“

Trul popusti. „Biće mi čast, Strahu.“

Okrenuli su leđa crnoj vodi pa nisu videli obličje belih krila kako jezdi iznad lenjih talasa nedaleko od obale.

Pre trinaest godina Udinas je bio mlad mornar u trećoj godi-ni zaduženosti njegove porodice trgovcu Intarosu iz Trejta, najsevernijeg grada u Leteru. Bio je na *Glavnom udaru*, lovcu na kitove, i na povratku iz voda Beneda. Provukli su se pod